

فیس بوک صدر نشین

کلاهدر داری های اینترنتی شد

نتایج گزارش جدید کمیسیون تجارت فدرال امریکا (FTC) نشان داد امریکایی ها در سال ۲۰۲۵ به دلیل کلاهدر داری ها در رسانه‌های اجتماعی، ۲.۱ میلیارد دلار ضرر کردند که بیشترین قربانیان، کاربران فیس‌بوک هستند. به گزارش ایسنا، این امر، نشان دهنده افزایش هشت برابری خسارات ناشی از این کلاهدر داری ها است و مشخص می کند که کلاهدر داری های رسانه‌های اجتماعی به ضررهای بیشتری نسبت به سایر روش های کلاهدر داری مصرف کنندگان منجر شده است. حدود ۳۰ درصد از افراد خسارت دیده از این کلاهدر داری ها اظهار کردند که این طرح‌ها از رسانه‌های اجتماعی آغاز شده است. بیشترین خسارت‌ها مربوط به کلاهدر داری هایی در فیس بوک است، واتس‌آپ و اینستاگرام نیز به ترتیب در جایگاه‌های دوم و سوم قرار دارند. همچنین، افراد گزارش کردند که به مراتب بیشتر از کلاهدر داری های فیس‌بوک تا کلاهدر داری های متنی یا ایمیلی ضرر کرده‌اند. طبق داده‌های کمیسیون تجارت فدرال امریکا، کلاهدر داری های رسانه‌های اجتماعی اشکال مختلفی از جمله کلاهدر داری های خرید دارد که سه سال گذشته بیشترین گزارش‌ها در این مورد ثبت شد. بیش از ۴۰ درصد از قربانیان اظهار کردند: کالایی را که در آگهی دیده بودند، سفارش داده‌اند، این کالاها از پوشاک و لوازم آرایشی تا قطعات خودرو و حتی توله‌سگ‌ها متغیر بودند. بسیاری از این آگهی‌ها به وبسایت‌های ناشناخته منتهی می شدند، در حالی که برخی دیگر، کاربران را به سایت‌های جعلی متعلق به برندهای معروف می بردند که ادعای ارایه تخفیف‌های بزرگ داشتند. نوع دیگری از کلاهدر داری های رایج در رسانه‌های اجتماعی، شامل طرح‌های سرمایه‌گذاری است که با آگهی‌ها یا پست‌هایی آغاز می شود که وعده آموزش نحوه سرمایه‌گذاری را می‌دهند. برخی کلاهدراران به عنوان مشاوران دوست‌نهاد ظاهر می‌شوند یا گروه‌های کلاهدر داری های به‌عنوان مشاوران خود را عرضه می‌کنند. علاوه بر این، نزدیک به ۶۰ درصد از افرادی که در سال ۲۰۲۵ به دلیل کلاهدر داری های عاشقانه ضرر کردند نیز گفتند که این کلاهدر داری ها در یک پلتفرم رسانه‌ای اجتماعی آغاز شده است. کلاهدراران معمولاً پیشنهادهات خود را مطابق با پروفایل شخصی افراد تنظیم و سپس بحران هایی را مطرح می کنند که نیاز به پول دارند یا به‌طور غیر رسمی مشاوره سرمایه‌گذاری ارابه می دهند تا افراد را به یک پلتفرم سرمایه‌گذاری جعلی جذب کنند. کمیسیون تجارت فدرال امریکا توصیه کرد کاربران رسانه‌های اجتماعی می‌توانند با محدود کردن افرادی که پست‌های آنان و مخاطبین شان را می‌بینند، از کلاهدر داری های رسانه‌های اجتماعی جلوگیری کنند. همچنین کاربران نباید هرگز اجازه دهند افرادی که به‌صورت آنلاین با آنان آشنایی شوند، تصمیمات سرمایه‌گذاری شان را تحت‌تاثیر قرار دهند. تک کراچ گزارش کرد، این کمیسیون پیشنهاد کرد که کاربران قبل از خرید، محصولات را به‌طور دقیق بررسی کرده و اطلاعات شرکت و نام آن را با کلمات «کلاهدر داری» یا «شکایت» جست‌وجو کنند.

تعادل

نحوه اجرای اینترنت پرو با انتقادهای جدی مواجه شده‌است

وعده دسترسی برابر، واقعیت دسترسی گزینشی

با تداوم محدودیت‌های اینترنتی و گرهِ خوردن زمان بازگشایی به تصمیم‌نهادهای امنیتی، حلال‌روایت رسمی دولت از «موقتی بودن» این وضعیت در کنار گسترش دسترسی‌های خاصی مانند اینترنت پرو، به یکی از مهم‌ترین محورهای بحث تبدیل شده‌است. از یک‌سو سخنگوی دولت وعده تغییر شرایط پس از عادی شدن اوضاع را می‌دهد و وزیر ارتباطات بر حق همگانی مردم برای دسترسی به اینترنت با کیفیت تأکید می‌کند، اما از سوی دیگر، نحوه اجرای اینترنت پرو، تخلفات برخی اپراتورها و قیمت‌گذاری این سرویس، انتقادهای جدی را برانگیخته‌است. در شرایطی که اینترنت برای بسیاری از کاربران همچنان محدود است، این پرسش پررنگ‌تر از همیشه مطرح می‌شود: آیا راهکارهای موقت، در حال تبدیل شدن به یک ساختار دائمی و نابرابر در دسترسی به اینترنت هستند؟ قطع اینترنت در ایران، که روزهای ابتدایی جنگ آغاز شد، اکنون به یکی از طولانی‌ترین و پیچیده‌ترین تجربه‌های اختلال ارتباطی در تاریخ معاصر کشور تبدیل شده است. در این میان، روایت‌های رسمی از چرایی این وضعیت و آینده آن، بیش از هر زمان دیگری اهمیت یافته‌اند؛ روایت‌هایی که از یک‌سو بر موقتی بودن محدودیت‌ها تأکید دارند و از سوی دیگر، واقعیت‌های اجتماعی و اقتصادی نشان می‌دهد که پیامدهای این قطعی، به‌سادگی قابل جبران نخواهد بود. در چنین شرایطی، مواضع دولت و به‌ویژه وزارت ارتباطات، به یکی از اصلی‌ترین منابع تحلیل و تفسیر این وضعیت بدل شده‌است؛ موضعی که تلاش دارند میان ضرورت‌های امنیتی و مطالبات عمومی برای دسترسی آزاد به اینترنت، نوعی توازن برقرار کنند.

◀ **اینترنت در تعلیق**

◀ **وعده بازگشت به وضعیت عادی**

در سطح رسمی، یکی از مهم‌ترین محورهای اظهار نظر،ها، تأکید بر موقتی بودن محدودیت‌ها و وابستگی آن به شرایط امنیتی کشور است. فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت در تازه‌ترین موضع‌گیری خود، به صراحت اعلام کرده که تغییر وضعیت اینترنت، به اعلام «شرایط عادی» از سوی نهادهای مسوول گره خورده است. به گفته او، تا زمانی که کشور در وضعیت بحرانی قرار دارد، محدودیت‌ها ادامه خواهد داشت، اما با عادی شدن شرایط، وضعیت اینترنت نیز تغییر خواهد کرد. این اظهار نظر، در عین حال که نوعی وعده برای آینده محسوب می‌شود، یک نکته مهم را نیز آشکار می‌کند: تصمیم‌گیری درباره اینترنت، در سطحی فراتر از دولت و به پیوند با ارزیابی‌های امنیتی انجام می‌شود. مهاجرانی همچنین، با اشاره به اینترنت موسوم به «پرو» توضیح داده که این نوع دسترسی، بر اساس مصوبه شورای عالی امنیت ملی و با هدف حفظ فعالیت کسبو کارها در شرایط بحران تعریف شده است. به بیان دیگر، این مدل از دسترسی نه به عنوان یک سیاست دائمی، بلکه به عنوان راهکاری اضطراری برای مدیریت شرایط خاص در نظر گرفته شده است. او در ادامه، با تأکید بر اینکه دغدغه‌های عمومی در این زمینه شنیده شده، از باور دولت به «دسترسی آزاد به

اینترنت به عنوان حق شهروندی» سخن گفته و وعده داده که جزئیات بیشتر این موضوع از سوی نهادهای تخصصی ارائه خواهد شد. با این حال، همین ار جاع مداوم به آینده و نبود زمان‌بندی مشخصی، باعث شده این وعده‌ها در عمل با نوعی ابهام همراه باشند.

◀ **میان حمایت از پلتفرم‌های داخلی**

◀ **محدودیت جهانی**

یکی از مهم‌ترین بخش‌های اظهارات وزیر ارتباطات، تأکید صریح او بر این نکته است که «اینترنت با کیفیت، حق مردم است» او در این زمینه، هر گونه دسته‌بندی یا تفکیک دسترسی از جمله آنچه تحت عنوان اینترنت طبقیاتی یا سیاست‌گذاری مطلوب توصیف کرده است، با این حال، و لیسبت‌های خاص مطرح می‌شود. ر-ا خارج از چار چوب سیاست‌گذاری مطلوب توصیف کرده است. با این حال، در ادامه ادعا می‌کند که در شرایط خاص، اقداماتی متفاوت با این رویکرد اجرا شده و این اقدامات، ماهیتی «موقت و اضطراری» داشته‌اند. به گفته هاشمی، با تثبیت شرایط اجتماعی و امنیتی، این روند باید به تدریج اصلاح شده و به مسیر اصلی خود بازگردد. این بخش از اظهارات، به خوبی نشان دهنده شکاف میان سیاست‌اعلامی و واقعیت اجرایی است. از یک سو، بر عدالت در دسترسی تأکید می‌شود و از سوی دیگر، شکل گری دسترسی‌های متفاوت چهره‌سومی و چه غیر رسمی، نشان می‌دهد که محدودیت‌ها، خود به ایجاد نابرابری‌های جدید منجر شده‌اند. وزیر ارتباطات نیز به این مسأله اشاره کرده و آن را یکی از پیامدهای ناخواسته محدودیت‌ها دانسته است؛ پیامدی که می‌تواند شکاف‌های اجتماعی را تعمیق کند. از همین رو، او کاهش این شکاف‌ها و حرکت به‌سمت یک تجربه یکپارچه برای همه کاربران را یکی از اولویت‌های اصلی این وزارت‌تخانه عنوان کرده است.

◀ **حکمرانی چندلایه**

تصمیم‌گیری فراتر از یک وزارت‌تخانه در بخش دیگری از این یادداشت، هاشمی به ساختار تصمیم‌گیری در حوزه ارتباطات اشاره کرده و تأکید دارد که این حوزه، ماهیتی «چندلایه و پراخیشی» دارد. به بیان او، بسیاری از تصمیمات کلان در این زمینه، در سطحی فراتر از یک وزارت‌تخانه اتخاذ می‌شود و نیازمند هماهنگی میان نهادهای مختلف حاکمیتی است. این توضیح، در واقع پاسخی غیر مستقیم به پرسشی است که در ذهن بسیاری از کاربران شکل گرفته: چرا وزارت ارتباطات، به عنوان متولی این حوزه، نقش پررنگ‌تری در تعیین وضعیت اینترنت ندارد؟ پاسخ وزیر، نشان می‌دهد که این وزار تخانه، اگر چه مسوول توسعه ویر ساخت و ارائه خدمات است، اما در تصمیم‌گیری‌های کلان، تنها یکی از بازیگران این میدان محسوب می‌شود. با این حال، او تأکید کرده که وزارت ارتباطات وظیفه دارد دیدگاه‌های کارشناسی خود را در تصمیمات بیان کند و برای تصمیم‌مستوزان، از همه ظرفیت‌های قانونی و اجرایی خود بهره‌گیرد.

◀ **تجربه جهانی و مسیر پیش رو**

وزیر ارتباطات در ادامه، با اشاره به روندهای جهانی، اشاره کرده این بحث را در یک چارچوب گسترده‌تر قرار دهد. به گفته او، کشورهای مختلف در حال سرمایه‌گذاری گسترده در زیرساخت‌های بومی و توسعه پلتفرم‌های داخلی هستند، اما در عین حال، هیچ‌یک مسیر انحصار کامل یا وابستگی مطلق را انتخاب نکرده‌اند. این تجربه، به‌ها، به‌زم، او نشان می‌دهد که موفقیت در اقتصاد دیجیتال، در گروی ایجاد توازن میان «حفظ داریی‌های راهبردی» و «بهره‌گیری از فرصت‌های جهانی» است. او بر ضرورت عبور از دوگانه‌های ساده‌انگاره و حرکت به سمت تصمیم‌گیری‌های مبتنی بر داده، تجربه و نگاه آینده‌نگر تأکید کرده است. در نهایت، هاشمی یادآور می‌شود که اقتصاد دیجیتال، دیگر یک حوزه خاصه‌ای نیست، بلکه به یکی از موتورهای اصلی رشد اقتصادی و اشتغال تبدیل شده و هر گونه سیاست‌گذاری در این حوزه، به‌تأثیر مستقیمی بر زندگی مردم دارد. از این منظر، نحوه مدیریت وضعیت فعلی اینترنت، نه تنها یک تصمیم فنی یا امنیتی، بلکه انتخابی تعیین‌کننده برای آینده اقتصادی و اجتماعی کشور به شمار می‌رود.

دانش و فن

چهارشنبه ۹ اردیبهشت ۱۴۰۵ | ۱۱ دی‌القمده ۱۴۴۷ | سال دوازدهم | شماره ۳۰۴ | Wed, Apr 29, 2026

دانش و فن

متاباید استارت‌آپ چینی

تازه ادغام شده را پس بدهد

چین به‌متناش رک فناوری امریکایی دستور داده فرایند ادغام استارت‌آپ هوش مصنوعی «مانوس» به ارزش بیش از دو میلیارد دلار را لغو کند. به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از رویترز، این در حالی است که دولت این کشور آسیایی سختگیری بر سرمایه‌گذاری امریکا در استارت‌آپ‌های داخلی در حوزه فناوری‌های پیشرو را بیشتر کرده است. اقدام «کمیسیون ملی توسعه و اصلاح چین» (NDRC) نشان دهنده تعهد این دولت به جلوگیری از دستیابی شرکت‌های امریکایی به نیروهای مستعد و مالکیت‌های معنوی هوش مصنوعی چینی در حالی است که امریکا سعی دارد دسترسی شرکت‌های فناوری چینی به تراشه‌های پیشرفته امریکایی را متوقف کند. دفتر NDRC می‌گوید سرمایه‌گذاری‌های خارجی را بررسی می‌کند، اعلام کرد سرمایه‌گذاری در مانوس را در استای پیروی از قوانین منع می‌کند و از طریق معامله می‌خواهد کناره‌گیری کند. البته در بیانیه این سازمان به متا یا سرمایه‌گذار خارجی دیگر در مانوس اشاره نشده است. این اقدام ناگهانی چند هفته قبل از اجلاس میان دونالد ترامپ رییس‌جمهور امریکا و شی جین پینگ همتای چینی او در میانه ماه می انجام شده است. وزارت بازرگانی چین در ژوئیه ۲۰۲۶ میلادی تحقیقاتی درباره فروش استارت‌آپ را آغاز کرد، به گفته سه منبع آگاه سرمایه‌گذاران مانوس پس از ادغام آن در متا، از شرکت کناره‌گیری کردند. چین پس از تکمیل معامله میان شرکت‌ها به‌ندرت قرار داد را لغو می‌کند و این اقدام نشان دهنده افزایش سخت‌گیری‌های رگولاتوری در میانه رقابت فناوری میان این کشور و امریکا است.

◀ **ممنوعیت هوش مصنوعی**

◀ **شبکه اجتماعی برای کودکان به کانادا رسید**

ماتیویا احتمالاً نخستین استان کانادا خواهد بود که شبکه‌های اجتماعی را برای کودکان ممنوع می‌کند اما جزئیات این طرح هنوز کاملاً شفاف نیست. به گزارش مهر به نقل از انگجت، «واب‌کینو» نخست‌وزیر این استان طی یک مراسم جمع‌آوری سرمایه و همچنین در حساب‌کری‌اش در اینستاگرام اعلام کرد: ماتیویا ممنوعیتی بر شبکه‌های اجتماعی و چت‌بات‌های هوش مصنوعی برای کاربران جوانش وضع می‌کند. کینو در مراسم مذکور گفت: ما برای دستیابی به چند لایک این کارهای بی‌سار و هشتکنار با کودکان‌کم‌سنیم، همه‌به نام‌تعلیم بیشتر و نه به پول کودکان ما هیچ‌گونه فریبی نیستند و نباید از توجه و کودکی آنها بی‌دبار سوداوری استفاده‌شود. کینو درباره جزئیات این ممنوعیت‌مانند محدودیت‌بازه‌سنی، زمان اجرا یا شیوه‌اجرائی آن توضیح ندهاده است. علاوه بر ماینیو، حزب لیبرال کانادا اخیراً به نفع پیشنهادهائی برای محدودسازی استفاده از شبکه‌های اجتماعی و چت‌بات‌های هوش مصنوعی برای افراد زیر ۱۶، اطعی کنونسپون ملی حزب خود متوالی را داد. در این کشور تلاش‌هایی برای محدودسازی شبکه‌های اجتماعی در سراسر کانادا وضع شده است. یکی از آنها محدودیت دسترسی کاربران زیر ۱۴ سال به پلتفرم‌هاست.

◀ **درخواست اروپا از گوگل درباره اندروید و جمینای**

اتحادیه اروپا روز دوشنبه با راه‌اقداماتی، از گوگل خواست دسترسی به بخش‌هایی از سیستم عامل اندروید و جمینای را تحت‌قانون بازارهای دیجیتال برای خدمات جست‌وجو و هوش مصنوعی رقیب فراهم کند. به گزارش ایسنا، کمیسیون اروپا اعلام کرد: «هدف از اقدامات پیشنهادی، اطمینان از این است که سرویس‌های هوش مصنوعی رقیب بتوانند به‌طور موثر با برنامه‌های دست‌نگاه‌های اندروید کار با این تعامل داشته باشند و وظایف خود مانند ارسال ایمیل با استفاده از برنامه ایمیل مورد نظر کاربر، سفارش غذا یا به‌اشتراک‌گذاری عکس با دوستان را بر اساس آن انجام دهند.» طبق قانون بازارهای دیجیتال (DMA) اتحادیه اروپا، بزرگ‌ترین شرکت‌های فناوری جهان باید برای ارائه‌گزینه‌های بیشتر به مصرف‌کنندگان و محدود کردن سواستفاده‌های مرتبط با تسلط بر بازار، درهای خود را به روی رقابت باز کنند. دولت دونالد ترامپ، رییس‌جمهور امریکا، علیه این قانون و قانون خدمات دیجیتال، اعتراض کرده و بروکسل را برای توافق اروپا با ندادنانه شرکت‌های امریکایی متهم کرده است. بروکسل اعلام کرد که این پیشنهادها تلاش‌های گوگل راضی نباشد، می‌تواند بعداً نتیجه‌گیری کند که این شرکت از خدمات هوش مصنوعی این بلوک از فرآیندی است که در ژانویه آغاز شد.

رویه مربوط به گوگل، به تحقیق رسمی نیست که بتواند به جرمه منجر شود. اما اگر بروکسل از تلاش‌های گوگل راضی نباشد، می‌تواند بعداً نتیجه بگیرد که این شرکت از قوانین پیروی نمی‌کند و هر گونه تخلف از قانون بازارهای دیجیتال می‌تواند به جرمه‌ای تا سقف ۱۰ درصد از کل گردش مالی شرکت منجر شود. این قرار است اینترنت با کیفیت دیجیتال ژورنال، گوگل در حال حاضر هدف چندین تحقیق رسمی تحت‌قانون بازارهای دیجیتال است و در سپتامبر ۲۰۲۵ در یک پرونده رقابتی اتحادیه اروپا که به قبل از قانون دیجیتال برمی‌گردد، با جرمه هنگفت ۲.۹۵ میلیارد یورو مواجه شد.